

ODGOVOR

na žalbu Savetu za štampu generalnog direktora RTS Dragana Bujoševića
na portal lista Danas

Povodom žalbe Savetu za štampu koju je uputio generalni direktor Radio-televizije Srbije Dragan Bujošević, dana 25. novembra 2019. godine, na tekst “Srbija ne veruje RTS” objavljenog na internet portalu Danasa, izjavljujem sledeće:

- prvo, tekst na koji se odnosi žalba objavljen je prvobitno u štampanom izdanju Danasa, a tekst potom prenet u istom obliku i na portal.

- drugo, ne mislim da je ovim tekstom prekršena ijedna tačka Kodeksa novinara Srbije.

- Bujošević se poziva na smernicu Kodeksa koja kaže da redakcijska obrada saopštenja ne sme da izmeni činjenice, kontekst i njihov smisao, koje u tekstu <https://www.danas.rs/drustvo/vladavina-prava/srbija-ne-veruje-rt-s-u/> nisu ni izmenjene, a što se vidi u priloženom linku. Žalilac navodi da se ovim tekstom menja kontekst činjenica jer se bazira samo na nepoverenju široke javnosti u javni servis RTS-a, što nije tačno jer se navode i nalazi istraživanja poverenja u druge medije. Tačno je da se najveći deo teksta odnosi na rezultate o poverenju u javni servis, jer smatramo da je to više od javnog interesa, nego da li publika u Srbiji veruje privatnim medijima. Podsetimo, RTS je “javni servis” i sam taj naziv opravdava pojačano interesovanje javnosti za njihov rad. RTS se za razliku od bilo kog privatnog medija finansira od strane građana i iz budžeta Republike Srbije, što samo po sebi svakako predstavlja temu od javnog interesa, te je i mnogo bitnije da li ti isti građani (koji finansiraju taj medij) tom mediju i veruju. Privatni mediji se finansiraju iz komercijalnih izvora, imaju svoju publiku i interese te se i ne mogu porediti ni u kom smislu sa javnim servisom.

- Bujošević ističe da je prekršena i tačka 2 Odeljka I u čijoj se smernici navodi da je prilikom objave rezultata ispitivanja javnog mnjenja “preporučljivo navesti naziv agencije koja je sprovela ispitivanje, naručilac ispitivanja, broj ispitanika, vreme kada je ispitivanje obavljeno, pitanja koja su postavljena ispitanicima”. S obzirom da se u

smernici jasno ističe da je “preporučljivo” smatramo da ni ovu tačku Kodeksa nismo prekršili, jer smo naveli da je reč o istraživanju nemačke fondacije Konrad Adenauer, pod nazivom „Stub demokratije na trusnom području (Javni servisi u jugoistočnoj Evropi)“, koje je sprovedeno u Srbiji i još devet zemalja regiona, a koje je predstavljeno na konferenciji Medijske organizacije jugoistočne Evrope (SEEMO) u Zagrebu. Tačno je da nismo objavili uzorak i period u kojem je istraživanje sprovedeno, ali na osnovu dosadašnje prakse procenjeno je da takve iako važne, ali pre svega birokratske, informacije ponekad “uguše” sam tekst i čitaocima obično ne predstavljaju podatak koji im je bitan za razumevanje čitavog teksta. Međutim, ukoliko Savet za štampu smatra da nam je to bio propust, spremni smo da naknadno dopunimo tekst na portalu i tim informacijama.

- Žalilac se žali i da smo prekršili tačku 1 Odeljka 2 Kodeksa novinara Srbije koja u smernicama kaže da naslov teksta ne sme biti u suprotnosti sa suštinom priloga. Naslov je zvučao “Srbija ne veruje RTS” i baziran je na osnovu podatka istraživanja da 67 odsto ima malo ili nimalo nepoverenja u javni servis. Stilska figura iskorišćena u naslovu naziva se hiperbola koja se koristi često u novinarskoj praksi u naslovima, ali svakako da naslov nije netačan niti da je tim prekršen kodeks, barem u ovom slučaju. Navešću primer korišćenja ove stilske figure: kada na izbore izađe 50% građana, 50 % odsto od njih izglasa predsednika, naslovi su obično “Srbija izglasala predsednika na izborima”, iako je reč o procentu od 25%, za razliku od teksta na koji se Bujošević žali gde je reč o 67 procenata. Mi smo već u odgovoru RTS na reakciju na taj tekst napisala da su donekle u pravu i da smo mogli da stavimo naslov “Velika većina građana ne veruje RTS” ili “Dve trećine građana ne veruju RTS”, i spremni smo i sada da promenimo, ako je to problem, ali se plašim da su veći problem rezultati ovog istraživanja koji su nekoga pogodili od samog naslova. Dakle, naslov jeste malo preuveličan, ali nikako nije netačan.

- Za istu tačku žalilac ponovo navodi i da je veće nepoverenje u druge vrste medija nego u javni servis, pa se pita zašto smo onda istakli baš “javni servis”. To sam već gore objasnio – zato što je “javni servis”.

- Dalje se napominje i zašto u tekstu nismo naveli koliko je poverenje građana u javni servis u zemljama u regionu. Ne razumemo zašto je to bitno, jer je valjda

neophodno prvo srediti “svoje dvorište” umesto gledati u tuđa, ali ipak nije ni tačno da nismo naveli. Naime, tekst o zbirnim, regionalnim rezultatima istraživanja objavili smo u posebnom tekstu koji je objavljen nekoliko dana ranije -

<https://www.danas.rs/drustvo/javni-servisi-u-regionu-pod-teskim-politickim-uticajem/>, a ovaj drugi tekst bio je zapravo razrada tih rezultata, odnosno rezultata koji se odnose samo na Srbiju.

Zaključak:

Niti smo bili tendenciozni, niti smo imali nameru da diskreditujemo rad javnog servisa, jer uostalom i mi sami taj isti javni servis plaćamo i samo želimo da on bude bolji i da ispunjava ulogu i bude zaista javni servis svih građana. Tekst takođe nije neprofesionalan, već jednostavan izveštaj, potpuno zanatski odrađen, bez ikakvih komentara, sugestija ili navođenja nagađanja.

Napomena:

RTS je nakon objavljivanja ovog teksta poslao svim medijima reakciju i tu istu objavio na svom sajtu. Iako Danasu to nije bilo poslato kao zvanični odgovor, objavili smo je i u štampanom i u onlajn izdanju, i čak je bilo u oba izdanja na naslovnim stranama, a na internet portalu i kao glavni tekst - <https://www.danas.rs/drustvo/rts-srbija-ne-veruje-danasu/>. Time smo ispoštovali Kodeks novinara Srbije, omogućili pravo na odgovor bez ikakvih intervencija, čak smo ostavili i isti naslov “Srbija ne veruje Danasu”. Taj tekst je, prema podacima Google analitike, bio znatno čitaniji od teksta na koji se reagovalo, tako da je naša publika mogla da pročita i tekst i odgovor RTS (u kojem se poredimo sa Informerom) i sama donese zaključak ko je gde pogrešio.

Molba:

Imajući u vidu da nisam siguran kakve su nadležnosti Saveta za štampu u odnosu na portal RTS koji nije registrovan kao poseban medij u APR-u, te ne mogu da uložim žalbu na očigledno krešenje Kodeksa novinara Srbije, i bez obzira kakva odluka bude doneta u ovom slučaju, zamolio bih članove Komisije za žalbu da razmotre i javno

upute apel RTS da kao javni servis na svom portalu mora da poštuju Kodeks novinara Srbije i tako da primer i svim ostalim privatnim medijima.

Naime, na portalu RTS objavljena je reakcija na tekst u Danasu sa naslovom “Srbija ne veruje Danasu”, koji prema kriterijumima žalioća u ovom slučaju nedvosmisleno krši Kodeks novinara Srbije.

U svom odgovoru oni krše nekoliko tačaka Kodeksa, prvo jer naslov ne odgovara tekstu, a u tekstu su proizvoljno izvučeni zaključci koji nisu potkrepljeni nijednim podatkom i argumentom:

“Urednici” (nažalost ovu reč moramo da stavimo pod navodnike) „Danasa” na ovim činjenicama zasnivaju naslov „Srbije ne veruje RTS-u”, iako je jasno da građani Srbije mnogo više veruju svom javnom medijskom servisu nego opozicionom tabloidu i njegovoj provladinoj braći.

U „Danasovom” tekstu jasno piše da 72,8 odsto ispitanika ne veruje štampanim medijima, a 64,8 javnim medijskim servisima. Dakle, manje se veruje „Danasu” nego RTS-u, ali to ne vidimo iz „Danasovog” naslova, odnosno obrade stvarnosti njegovih urednika.”

(<http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/125/drustvo/3732338/rts-srbija-ne-veruje-danasu.html>)

Iz njihovog teksta nije jasno kako je izvučen zaključak da se Danasu manje veruje nego RTS, kada nikome i nije postavljeno pitanje da li veruje Danasu, nego generalno svim štampanim medijima u Srbiji i to ne znači da bi procenat poverenja u Danas u odnosu na RTS bio manji ili veći ako bi se postavilo konkretnije pitanje u vezi sa našim listom. Dakle, naslov “Srbija ne veruje Danasu” je netačan, proizvoljan, tendenciozan i izvučen na osnovu pretpostavki, što svakako ne bi trebalo da bude praksa javnog servisa koji treba da bude temelj jednog demokratskog društva i primer kako mediji, pa i Danas, treba profesionalno da obavljaju svoj posao.

Bojan Cvejić

izvršni direktor i glavni i odgovorni urednik portala lista Danas

Beograd, 2.12.2019.